

NIPÅ Årsredovisning 2024

Nordens institut
på Åland

Allmän information

Nordens Institut på Åland / NIPÅ

Adress: Stora gatan 9, 22100 Mariehamn, Åland

Telefon: +358 457 350 05 89

Hemsida: www.nipa.ax

E-mail: info@nipa.ax

Nordens institut på Åland är en verksamhet under Nordiska ministerrådet med en självständig verkställande ledning. Institutet är partipolitiskt och religiöst obundet samt är registrerat som "annan offentligrättslig juridisk person" med huvudsaklig bransch: 99 000 - Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader o.d.

FO-nummer 3271323-2.

Styrelse

Anusha Tyson, styrelseordförande, Sverige

Jonas Nilsson, ledamot, Grönland

Silje Eikemo Sande, ledamot, Norge

Majken Overgaard, ledamot, Danmark

Jan-Ole Lönnblad, ledamot, Åland

Annika Söderlund, observatör, senior rådgivare på Nordiska ministerrådets sekretariat i Köpenhamn

Institutionsledning

Tasso Stafilidis, direktör sedan 1 augusti 2024

Anders Berndtsson, tillförordnad direktör 1 november 2023 – 31 juli 2024

Revision

Anton Axberg, CGR-, GR Revisor BDO

Torggatan 13 A

22 100 Mariehamn, Åland

Nordens Institut på Åland (NIPÅ) är ett kulturinstitut under Nordiska ministerrådet med uppdrag att stödja, stimulera och utveckla kulturlivet genom att:

- berika Åland med konst och kultur från hela Norden
- förmedla åländsk konst och kultur ut i Norden
- främja Ålands och åländska konst- och kulturutövares deltagande i nordiska kultursamarbeten
- vara rådgivare för konst- och kulturutövare om nordiskt kulturutbyte
- bidra till att barn och unga har en central plats i det nordiska kultursamarbetet

NIPÅ är en av fem kulturinstitutioner i det nordiska kultursamarbetet, tillsammans med Nordens institut på Grönland, Nordens Hus på Island, Nordens Hus på Färöarna och Nordisk kulturkontakt i Finland. NIPÅ är informationspunkt för Nordisk kulturkontakt och för Nordiska kulturfonden.

Ett starkt kulturellt utbyte ger människor förutsättningar att förstå varandra på ett djupare plan, vilket stärker banden mellan Nordens invånare och länderna emellan. Nordens institut på Åland grundades 1985.

Innehållsförteckning

Direktören har ordet	4
1. Institutets verksamhet	5
Programverksamheten 2024	6
Utbyten och resor	7
2. Personal och organisation	8
3. Insatsområden	9
1. Ett grönt nordiskt kulturliv	9
2. En konkurrenskraftig nordisk kultursektor	9
3. Ett tillgängligt, inkluderande och jämställt kulturliv i Norden	9
- Det är nordiskt att stå upp mot fördomar, hat och förtryck!	10
4. Kulturkraft	12
Utvalda produktioner och program	13
5. Särskilt arrangemang: Tall Ships Races	14
6. NIPÅ:s engagemang	15
7. Generalsekreteraren och rådsdirektören på besök	16
8. Nordisk nytta	17
9. Åländsk nytta	17
10. Kommunikation och media	18
11. Styrning och kontroll av verksamheten	18
12. Risker	19
13. Framtidsutsikter	20
Utställningar på NIPÅ 2025:	21
Planerat program 2025:	21
14. Ekonomisk redogörelse	22
15. Bokslut	23
16. Ledningens godkännande	26
17. Revisionsberättelse och revisorns underskrift	27

Direktören har ordet

Det nordiska samarbetet har kanske aldrig varit viktigare än nu, när såväl de nordiska som de internationella frågorna kräver samverkan och utbyte. Nordiska ministerrådet har tydliga och långtgående gemensamma ambitioner och en tydlig riktning för det nordiska samarbetet, vilket framgår i ministerrådets fjorton samarbetsprogram för 2025-2030.

Ministerrådets program är viktiga styrdokument för Nordens institut på Åland. De program vi främst arbetar med är programmen inom områdena kultur, jämställdhet och LGBTI, miljö och klimat samt digitalisering. De övergripande hållbarhetsmålen inom ekologisk och social hållbarhet är vägledande för verksamheten. Även om NIPÅ är det minsta, av Nordiska ministerrådets fem kulturinstitut så är målet att kunna bidra till den gemensamma målbilden i all verksamhet som institutet bedriver. Givetvis finns begränsningar och därför görs avgränsningar och prioriteringar löpande.

Som kulturinstitut fyller NIPÅ en viktig funktion på Åland. Den infrastruktur av kulturinstitutioner inom bland annat scenkonst som erbjuder de professionella konstutövarna anställningsmöjligheter saknas på Åland. Vid sidan av den väletablerade verksamheten vid museerna och biblioteken är ålänningarna de enda i det nordiska samarbetet som inte har samma förutsättningar för att kunna livnära sig på sitt konstutövande. Även om det görs ansträngningar och satsningar så är dessa inte på strukturell nivå, utan enbart kortsiktiga och i oftast i projektform.

Sett till den enorma potential som finns på Åland och den kreativitet som de åländska konst- och kulturutövarna besitter, är min ambition att NIPÅ även fortsättningsvis ska bidra till att skapa möjligheter på flera plan. Möjligheter för de åländska konst- och kulturutövarna att vara verksamma både på Åland och i Norden, samt att de nordiska kulturutövarna ska ha en tydlig plats på Åland. Gemensamt för alla är att kunna skapa ett mervärde för ålänningarna så att kulturupplevelserna ges möjlighet att skapa kontinuitet och ringar på vattnet.

NIPÅ:s existens på Åland är kanske inte unik men den kraft och utvecklingspotential som institutet besitter kan genom en bättre infrastruktur och systematisering, bidra än mer till samhället på Åland och till de gemensamma målen i det nordiska samarbetet.

NIPÅ bedriver det nordiska samarbetet genom konst och kultur, genom att skapa förutsättningar och möjligheter. Att barn och unga ges möjlighet att själva kunna skapa, är en förutsättning för allt lärande, för interaktion med andra människor, för att bygga upp sin identitet, sin självkännet och sitt självförtroende. Jag ser fram emot att NIPÅ fortsätter bidra till att öppna låsta dörrar så att fler barn och unga får upptäcka nya värdar och utvecklas som människor.

Institutet har en tydlig plats i den utveckling som både behövs och krävs långsiktigt på Åland, för att de åländska konst- och kulturutövarna ska få likvärdiga möjligheter och förutsättningar som sina nordiska yrkeskollegor. Arbetsmarknaden bygger på att människor flyttar dit jobben finns och då blir frågan var flertalet av de professionella konst- och kulturutövarna ska ta vägen när det i princip inte finns några anställningsmöjligheter utöver de enstaka arbetstillfällena som engagerade kulturutövare sliter ihop och tar egna risker för att skapa.

I det nordiska samarbetet är Åland den enda region som saknar denna infrastruktur och möjligheten till utveckling riskerar i stället att gå i cirklar. Ytterligare ett perspektiv är ålänningarnas möjligheter att ta del av en medveten och kontinuerlig konstnärlig satsning som tillför befolkningen flera konstnärliga perspektiv, igenkänning, motstånd och identitet – den åländska och den nordiska.

Tasso Stafilidis, direktör för Nordens institut på Åland

Sångtävlingen Deluxe i Baltichallen, Mariehamn, 15 november.

1. Institutets verksamhet

Institutets verksamhet har under året fokuserat på de tre insatsområden som fastställts av Nordiska ministerrådet och den prioriterade målgruppen har varit barn och unga. Det nordiska samarbetet speglas genom konst och kultur, i flera olika dimensioner. Och det är det nordiska kulturutbytet som levererar många konstnärliga upplevelser för invånarna på Åland och i Norden. En bidragande orsak är att många åländska konst- och kulturutövare är verkamma och arbetar i exempelvis Sverige och Finland.

NIPÅ arbetar utifrån dessa tre insatsområde:

1. Ett grönt nordiskt kulturliv
2. En konkurrenskraftig nordisk kultursektor
3. Ett tillgängligt, inkluderande och jämställt kulturliv i Norden.

Verksamheten kan delas upp i följande fem områden:

1. Kulturkraft – Åländska och nordiska kulturupplevelser i skolorna, som riktar sig till barn och unga på Åland.
2. Samverkan och samarbeten med olika kulturaktörer kring deras programaktiviteter och verksamhet och/eller kring NIPÅ:s programaktiviteter och verksamhet. Detta ger även NIPÅ synlighet då institutet medverkar.
3. Insatser för de yrkesverksamma konst- och kulturutövarna på Åland och i Norden genom att erbjuda möjligheten att utan kostnad:

- a. låna NIPÅ:s galler för att ställa ut konst
- b. låna skrivbordsplats
- c. låna mötesrum
4. Nätverksmöten med och för kulturlivets utövare genom kulturmingel.
5. Rådgivning för kulturutövare om deras projekt, om konceptutveckling och om att skriva bidragsansökningar.

Genom Kulturkraft spelades 96 föreställningar under verksamhetsåret (Kulturkraft rapporteras läsårsvis och därför skiljer sig statistiken), för 2 069 elever. De nordiska föreställningarna var 12 och framfördes för 1 967 elever. Totalt antal elever på de åländska skolorna som fick en eller flera kultupplevelser genom NIPÅ var 4 036. Det fanns program som riktade sig till förskolan, grundskolan och gymnasiet samt de hemskolade barnen och ungdomarna.

Programverksamheten som NIPÅ genomfört eller deltagit i nådde totalt 7 110 personer i olika åldrar. NIPÅ:s återupptagna utställningsverksamhet, lokalutlåning och kulturmingel för yrkesverksamma samlade totalt 750 personer. Det var således 11 896 personer som NIPÅ genomförde direkt verksamhet för. (I årets statistik tillgodoser inte publikantalet för stora evenemang så som exempelvis Tall Ships Races som hade 46 000 besök, utan enbart NIPÅ:s direkta programverksamhet.)

Programverksamheten 2024

KULTURKRAFT - Program från Åland och Norden

- Åländska bokningar, 96 föreställningar.
- Cirkus Cirkör, 4 föreställningar
- Jo Strömgren Kompani och Erica Dunder på Ålandica. Dansföreställningar under tre dagar.
- "Allting Vandrar", 6 föreställningar

(Läs mer om Kulturkraft från sidan 12)

Nycirkuskompaniet Cirkus Cirkör i Ytternäs skola, Mariehamn, 17 maj.

NIPÅ i samverkan & egen verksamhet

- Tall Ships Race festivalområdet där NIPÅ var utställare med festivaltält. Tall Ships Races, 4 unga trainees finansierades av NIPÅ
- Tall Ships Races, aktivitetsdag för ungdomar i åldrarna 12–20 år
- Konstutställningar på NIPÅ, tre utställningar av tre olika konstnärer
- Kulturmingel med NIPÅ – Nätverksmöten för de konst- och kulturutövarna på Åland. Genomfördes på NIPÅ och på Ålands Konstmuseum/ Kulturhistoriska museum
- Nordisk Mat under Sveriges nationaldag den 6 juni på Sveriges generalkonsulat på Åland
- Åländsk Bokmässan
- Deluxe, musiktävling för ungdomar
- Flera röster, konsert i Finströms Kyrka
- Information Nordiska Kulturfonden och Nordisk kulturkontakt, NKK
- Det onormala blir det normala, jubileumskonsert med Husbudet
- Kulturnatten, "Share reading" på NIPÅ
- Saul – ett ljudkonstverk om en kungs uppgång och fall, på NIPÅ
- Nuuk Snow Festival i samarbete med NAPA och Föreningen Norden på Grönland. Två unga åländska konstnärer deltog på Nuuk Snow Festival på Grönland
- Ålands Självstyrelsedag 9 juni med Ålands Ungdomsförening
- Ålands Litteraturdagar
- Åland Pride
- Konzeptutveckling inom kulturen Gotland/Åland
- Konzeptutveckling i samarbete med LR och EFS
- GHS med produktion av nytt konstverk
- ACROSS-projektet med Remote North börjar implementeras, SMI/ÅMI/Riksteatern/NIPÅ
- Konstrundan i Finland/Åland
- Nordiskt ljus
- Nordic Alliance for Peace
- Konstnärssamtal om Palestina
- Yggdrasil

Utbyten och resor

NIPÅ besökte Arctic Winter Games, Mat-Su, Alaska 10-16 mars 2024. Dåvarande tillförordnade direktören Anders Berndtsson reste till Alaska för att ta del av erfarenheterna och studera hur de skapade festivalen där. Möjligheter för samverkan med Ålands Idrott diskuterades för framtida festivaler.

I oktober deltog direktören Tasso Stafilidis vid Nordiska rådets session i Reykjavik på Island. Utöver att följa sessionen och delta i seminarier gavs de fem kulturdirektörerna möjlighet att träffa ämbetsmannakommittén för Kultur. Tasso framförde önskemål från alla direktörer om möjligheten att vara mer delaktiga i planering och dialog samt möjlighet att till observatörsstatus på ämbetsmannakommittéer och i utskott.

I oktober genomfördes en studie- och arbetsresa till Helsingfors och Nordisk Kulturkontakt. Deltog gjorde projektledaren Therese Hjälmström, konceptutvecklaren Sara Blomkvist (praktikant under året) och direktören Tasso Stafilidis. Direktören var kvar ytterligare en dag för dialog med NKK:s direktör Gitte Grönfeld Wille.

Direktörerna för de fem nordiska kulturinstituten; (stående) Sabina Westerholm, Tasso Stafilidis, (sittande) Gunn Hernes, Susanne Andreasen och Gitte Grönfeld Wille.

Arctic Winter Games i Alaska, USA 10-16 mars.

Studieresa på Sveaborg i Helsingfors, 19-20 november.

Tasso Stafilidis

Therese Hjälmarsstrand

Anders Berndtsson

Styrelsemöte på Åland i maj 2024.

Sara Blomkvist

2. Personal och organisation

Även om året präglats av vakanser och underbemanning har den personal som tjänstgjort ansträngt sig för att uppnå så många mål som möjligt. På gott och ont, då institutets bemanning varit begränsad. I februari 2024 blev tillsättningen av ny direktör klar men den nya direktören började först ett halvår senare, på grund av sex månaders uppsägningstid från tidigare arbetsgivare. Fram till sista juli tjänstgjorde projektledaren Anders Berndtsson som tillförordnad direktör. Någon vikarie för projektledartjänsten tillsattes inte, då rekryteringsprocessen förväntades vara kortare än vad den blev.

Den nya direktören Tasso Stafilidis påbörjade sin tjänstgöring den 1 augusti, samtidigt gick Anders Berndtsson tillbaka till sin tjänst som projektledare. Institutets tredje anställda under året är projektledaren Therese Hjälmarsstrand. Alla tre tjänster har anställningar i enlighet med de nordiska kontrakten om fyraåriga förordnanden på maximalt 8 år.

Avstämningsmöten hölls varje vecka och personalmöten var tredje vecka. Vid direktörens tjänsteresor har även digitala möten hållits. Bokning av enskilda möten gjordes vid behov.

Könsfördelningen har varit en kvinna och två män med en medelålder på 50 år. Två är från Åland och en från Sverige.

Under 2024 hade NIPÅ en praktikant, Sara Blomkvist, som under våren även arbetade med Kulturbyrån vid landskapsregeringen och under hösten med bland annat att ge råd om konceptutveckling för kulturutövarna.

De arvoden som har betalats ut till konst- och kulturutövare som inte kan fakturera har varit för enskilda och avgränsade uppdrag. Därför skiljer dessa sig från de anställda på NIPÅ.

Under hösten påbörjade direktören en genomlysning av organisationen samt en inventering av styrs- och policydokument, för att identifiera behov av förändringar.

Styrelsen har inget mandat att fatta beslut i verksamhetsfrågor för institutet. I stället har styrelsen en rådgivande funktion och ordförandes roll blir direktörens närmaste bollplank. Styrelsens samlade kompetens tillför kunskap och omvärldsbevakning till institutet samt en möjlighet till bredare analys ur ett samnordiskt perspektiv.

3. Insatsområden

1. Ett grönt nordiskt kulturliv

Mål: Att främja förståelse för och kunskap om konsten och kulturens roll som förutsättning för hållbar utveckling.

NIPÅ har i flera avseenden lyft hållbarhetsperspektiven, både den ekologiska, miljömässiga och sociala hållbarheten. Det gröna perspektivet har lyfts i föreställningar och skapande verksamheten, vilket också varit ett genomgående tema i större samarbeten som exempelvis Tall Ships Races.

NIPÅ inledde ett samarbete med konstnären Danelle Bergström för dokumentation av hennes arbete. Planeringen påbörjades också för att skapa en nordisk turné med hennes utställning Emelia – om skeppsbyggarna på Åland och det sista skeppet, som återuppbyggs just nu. Danelles målerier kommer att fånga både människorna och naturen, konsten och skeppstraditionen utifrån de gröna värdena och hållbarhetsdimensionen. Projektet har presenterats för NIPÅ:s systerinstitut med förhoppningen om en utställningsturné i Norden 2026-2028.

Under hösten initierades ett samarbete med "Dans och performanskollektivet D.A.C.E" om ekologin runt Östersjön. Detta kommer att genomföras under sommaren och hösten 2025 på Åland. Fondmedel söks för genomförandet och det blir NIPÅ:s stora gröna satsning som kan utvecklas och fortsätta om det blir bra.

2. En konkurrenskraftig nordisk kultursektor

Mål: Att främja konstnärligt och kulturellt utbyte för en konkurrenskraftig nordisk kultursektor. I detta mål inkluderat förankring av nordisk-baltiska stödmöjligheter i den åländska kultursektorn och bland relevanta aktörer.

Detta mål har NIPÅ uppnått genom att särskilt arbeta för att boka nordisk medverkan i Kulturkraft så att barn och unga fått möta nordiska konst- och kulturutövare. De nordiska aktörerna har betalats av NIPÅ. De åländska utövarna i Kulturkraft har finansierats av Kulturdelegationen vid Ålands landskapsregering.

Externa fondpengar kommer att sökas för att kunna ta in större och fler nordiska gästspel till Åland i förhållande till årets utbud. NIPÅ har under hösten hållit i nätverksträffar för att stärka de åländska konst- och kulturutövarna i deras strävan att komma ut i Norden. Initiativ togs för att skapa en utbudskatalog, vilket saknas på Åland för att de åländska utövarna ska bli mer konkurrenskraftiga.

3. Ett tillgängligt, inkluderande och jämställt kulturliv i Norden

Mål: Att främja barn och ungas nyfikenhet, kunskap och ge tillgång till andra nordiska länders kultur, språk och nordiskt kultursamarbete. I detta mål inkluderat ett kulturliv som är öppet, inkluderande och kännetecknas av mångfaldig.

Detta mål har NIPÅ uppnått genom flertalet av de redovisade programaktiviteterna som varit riktade till barn och unga genom Kulturkraft. Det är inte enbart föreställningar som turnerat för barn och unga utan även skapande undervisning med alternativa inlärningsmetoder som integrats med skolans undervisning och ämnen. Totalt har utbudet innehållit sju olika konstarter som barnen har fått möta. Flera program har innehållit en efterföljande workshop där barnen själva fått prova på att skapa själva.

NIPÅ:s direktör Tasso Stafilidis var en av talarna vid årets Pridefestival på Åland. Han skrev även en ledare som gäst i tidningen Nya Åland med vinkling på det nordiska samarbetet och den gemensamma nordiska värdegrunden. I samband med Åland Pride flaggade NIPÅ med regnbågsflaggor i och utanför lokalerna. Flaggan utanför utsattes för vandalisering och en ny fick sättas upp, vilken även den blev förstörd. Polisanmälan om vandalisering och hatbrott gjordes, som senare lades ner i brist på att kunna identifiera en gärningsperson.

Gästledare av direktör Tasso Stafilidis i tidningen Nya Åland, måndag 12 augusti.

- Det är nordiskt att stå upp mot fördomar, hat och förtryck!

Nyss hemkommen till Mariehamn från Stockholm, är jag fortfarande uppfylld av de närmare 50 000 deltagarna i årets Prideparad och de över 500 000 åskådarna. Det var Nordens största manifestation för hbtqi-rättigheter. Att delta som åskådare är lika viktigt som att själv vara med i paraderna. Det är en tydlig handling och ett aktivt avståndstagande från fördomar och hat, till stöd för allas lika värde, för hbtqi-rättigheter.

Om någon fortfarande undrar varför vi gör det och varför Pridefestivalerna behövs så stavas det solidaritet. Pridefestivalerna med paraderna står för internationell solidaritet. Det är hjärtskärande när vi ser hur hbtqi-personer världen över kränks dagligen, förtrycks och mördas av de regimer de lever i, av hbtqi-hatande grupperingar och av sina familjer. Värst är det i de ca 70 länderna som på olika sätt kriminaliserar homosexualitet och de 12 som utdömer dödsstraff. Iran avrättar flest homosexuella och Uganda är det landet som senast återinförde dödsstraffet. I ett sextiototal länder accepteras inte transpersoner, vars existens nonchaleras och ifrågasätts.

Könsneutrala äktenskapslagar brukar ses som en värdeomätare på länders inställning till hbtqi-personer. Även om Grekland, som första kristna ortodoxa land, infört en jämlik äktenskapslag, i likhet med de nordiska länderna och senast Thailand, så är det enbart 36 av FN:s 193 medlemsländer som tillåter homosexuella par att ingå äktenskap.

Trots att det har gått många år sedan kriminaliseringen av homosexualitet avskaffades i de nordiska länderna, så hålls fördomarna levande av inskränkta och okunniga grupper av människor. Visserligen är de i minoritet men de är alltid högljudda med sin övertygelse om hur onormala hbtqi-personer är. Fördomar och okunskap som lätt resulterar i hat och kränkande tillmälen.

Detta är orsaken till att så många fortfarande inte vågar eller vill vara öppna med vem de är. Många vägrar betala det höga pris som öppenheten kräver. I stället tvingas många leva dubbelliv. Och tro mig – jag har varit där, det är många fler än de personer som är utsatta för hedersförtryck, som lever dubbelliv på grund av sin sexuella läggning eller sin könsidentitet. Och här spelar attityderna och bemötandet en avgörande roll.

Det gör skillnad vilken jargong det är i klassrummet, i omklädningsrummet, i fikarummet på jobbet, hemma runt köksbordet eller i kommentarsfälten på sociala medier. I ett modernt och upplyst sam-

hälle med oändliga möjligheter att ta till sig fakta och kunskaper så är det förvånansvärt många som blundar och lockas av fördomar ur sin rädsla för det okända.

Hbtqi-hatet är gränslöst och leder till att hatarna ansluter sig till auktoritära regimer, som de annars säger sig motverka, som exempelvis Iran och Ryssland. Den senaste ryska aggressionen kom i våras när hbtqi-personer förbjöds från att organisera sig. Sedan tidigare är all information och undervisning till barn och unga om hbtqi-frågor och sexualkunskap förbjuden. Ungern tog efter, likaså den förra politiska ledningen i Polen och senast ut var Bulgarien som i förra veckan införde samma så kallade "propagandaförbud" mot hbtqi-information till personer under 18 år. Nu tävlar också de konservativa politiker i USA:s olika delstater att göra det samma. Flera delstater har redan infört förbud och censurerat böcker. Vad är det för slags makt-havare som medvetet försöker förhindra att unga människor får den kunskap de behöver?

Även om det tagit olika lång tid för de nordiska länderna så har lagstiftningsprocessen ofta gett skjuts åt de länder som halkat efter. Till exempel var Finland sist ut med att införa könsneutrala äktenskap och Sverige är nu sist ut att reformera sin könstillhörighetslagstiftning, där de nya reglerna först träder i kraft nästa år.

Unga transpersoner är den mest utsatta gruppen bland hbtqi-personer och överrepresentationen av suicidförsök i jämförelse med unga cis-personer är markant. Många transpersoner beskriver sin psykiska ohälsa utifrån den intolerans de möter i sin vardag och de kränkningar de tvingas utstå dagligen, av så väl unga som vuxna. Och det handlar inte om att råka felköna en person en gång, utan problemet är att personen kanske redan blivit felkönad och ifrågasatt 27 gånger samma dag.

För den som har svårt att förstå är det bara att gå tillbaka till den algeriska boxaren som nyss tävlat i Paris-OS och läsa alla lögner och hatiska inlägg som svämmat över alla traditionella mediekkanaler och i synnerhet de på nätet. Transfobi kan alltså även drabba personer som inte är transpersoner. Misstanken om transtillhörigheten och desinformation om boxarens könsidentitet drog i gång en hatstorm mot boxaren och mot transpersoner, även om OS-vinnaren inte är transperson. En del tycker att det är fusk med basketspelare på 210 centimeter som tävlar mot spelare som är 40 centimeter kortare, men det uppstår inga drev där de smutskastats och hatas. De flesta fattar att vi är olika och olika långa. Varför upprörs vissa av andra människors könsstillhörighet och könsuttryck, att de till och med kan hota dem till livet? Vad är skillnaden? Vi är olika. Även om OS inte tillåter de tävlande att själva definiera sin könsstillhörighet, tar sig hatarna friheten att sprida lögner och kränkningar. Vi definierar oss och identifierar oss olika. Det är varje individs rätt att definiera sig själv, svårare än så är det inte.

"I det nordiska samarbetet så är det arbetet mot fördomar, hat och förtryck som förenar oss. Det är allas vår skyldighet att inte sprida lögner. Det är vår plikt att motverka hat!"

I det nordiska samarbetet så är det arbetet mot fördomar, hat och förtryck som förenar oss. Det är allas vår skyldighet att inte sprida lögner. Det är vår plikt att motverka hat! Det är vars och ens ansvar att visa sina medmänniskor respekt, oavsett vad det handlar om. Men det ska alltid råda nolltolerans mot alla former av kränkningar, diskriminering och förtryck. Det är tron på kärleken och människors rätt att få vara den de själva vill vara – sig själv – som skapar trygga och empatiska individer. Detta är en förutsättning för utveckling och välbefinnande, inte bara här på Åland, utan i Norden och i hela världen. Jag är övertygad om det. Vi ses i Prideparaden den 17 augusti i Mariehamn!

4. Kulturkraft

- Kulturkraft har som mål att erbjuda barn i grundskolan på Åland ett rikt och kostnadsfritt utbud av konstnärliga upplevelser i sin skolmiljö.
- Jämlikhet, värdegrunden för vårt samhälle bygger på att alla har lika värde,
- stärka kreativitet och psykisk hälsa samt trygghet. Kreativitet och konstnärliga uttryck är viktiga verktyg för att stärka skolbarnens självkänsla och hjälper dem få tillgång till flera sidor och nyanser inom sig själva
- Miljömedvetenhet och hållbarhetsperspektiv, miljötänk och kreativitet går hand i hand och med rätt målsättning leder det till hållbarhet.
- Kulturarvet, skolbarnen får kännedom om vårt kulturarv och historia, samt kunskap om vår omgivning, natur och miljö.
- Kulturworkshops för att bygga och stärka skapande och kreativa skolbarn.
- Kulturproduktioner för och med skolbarn i deras egenskolormiljö.
- Konst och kultur stärker barns psykiska hälsa.

För mera information vänligen besök Kulturkrafts hemsida: www.kulturkraft.ax

Urvalskommitténs sammansättning:

Ordförande	Representant för grundskolan	Ida Fyrqvist
Medlem	Representant för SKUNK	Kaj Törnroos
Medlem	Representant för Rädda Barnen	Sara Karlman
Medlem	Representant för biblioteken	Minna Öhberg
Medlem	Representant för Ålands Lyceum	Tanja Reuter-Lindén
Medlem	Representant för de nio konstarterna	Marcus Boman
Medlem	Elevrepresentanter	Millennia Söderlund, Sigrid Gottberg
Sekreterare	NIPÅ	Anders Berndtsson Therese Hjälmarmstrand

Observatörsstatus:

Yvonne Törnroos, Ålands kulturdelegation
Tasso Stafilidis, NIPÅ (från 1.8.2024)

Urvalskommittén hade möte den 27 februari 2024 där sju åländska aktörer valdes ut, dessutom rekommenderades fyra nordiska kulturproduktioner. Detta möte bekostades av medel för läsåret 2023 – 2024. Deras arbete är att välja ut de kulturproduktioner som blir en del av Kulturkrafterbudandet till skolorna. För läsåret 2024–2025 var det 38 som ansökte till Kulturkraft, 20 åländska samt 18 från Norden, alla de nordiska länderna var representerade förutom Island.

Urvalskommittén planeras hålla sitt nästa möte i mars 2025 för att välja ut läsåret 2025–2026 åländska kulturproduktioner, under förutsättningen att Ålands landskapsregering avsätter medel. Medlemmarna i urvalskommittén får ett mötesarvode om 200 euro/medlem/möte.

Från Åland var det sju aktörer som blev utvalda till en del av Kulturkraft.

Utvalda produktioner och program

Dessa kommer att vara bokningsbara fram till den 28 februari 2025 samt löpande framöver tills alla tillfällen bokas upp.

Hanna Kivioja planerade en föreställning under våren 2024, men denna genomfördes i stället i november 2024 inom ramen för förra läsårets budgeterade medel.

Magikern Beppe Lindströms produktion ställdes in i augusti 2024, på producentens begäran. Ålands kammarensembles åtta bokningar med produktionen "En interaktiv konsert med klassisk stråkmusik" ställdes in på ensemblens begäran och har därför utgått ur utbudet.

Har du hört henne?

Aktör: Zaida Ponthin, Therese Karlsson, Patrik Komorowski
Årskurser: 1–9

Ålands kammarensemble – en interaktiv konsert med klassisk stråkmusik

Aktör: Zaida Ponthin, Cecilia Wickström, Lydia Eriksson
Årskurser: 1–9

Dansföreställning "Body Talks"

Aktör: Linnea Sundblom
Årskurser: 7–9

Skriv kreativt!

Aktör: Zandra Lundberg
Årskurser: 1–9

Kreativ studieteknik

Aktör: Alejandra Sanchez-Soto och Pär Löthman
Årskurser: 4–9

Beppino il Mago - "A shadow of illusions"

Aktör: Beppe Lindström
Årskurser: 4–9
Denna kulturproduktion ställdes in i augusti 2024 på producentens begäran.

Det var en gång en sjöman

Aktör: Pekka och Sofie Sonck i Ålands Sjöfartsmuseum
Årskurser: 7–9

Dans med fokus på rörelseglädje och vi-känsla

Aktör: Erica Dunder
Årskurser: 1–9

Workshop i affischtillverkning och fysisk tryckning

Aktör: Edward Johansson
Årskurser: 4–9

Berätta med film

Aktör: Johan Karrento och SKUNK-representant
Årskurser: 7–9

"Barnet med de gröna fingrarna" - Dockteater

Aktörer: Jonna Kevin och Stäni Steinbock
Årskurser: 1–3

Teater Ofelia – Romeo och Juliet

Aktör: Nicklas Lantz
Årskurser: 7–9

Longitude Quintett – Jazzimprovisation

Aktörer: Fredrik Erlandsson, Richard Palmer, Reija Lang, Kjell Dahl, Tomas Tornefjell
Årskurser 4–9

Resonans – en interaktiv och lekfull upplevelse

Aktör: Hanna Kivioja och Scenkonstkollektivet URGRUND
Årskurser 4–9

Tall Ships Race i Mariehamn, 24-27 juli.

5. Särskilt arrangemang: Tall Ships Races

The Tall Ships Races är seglingstävlingar för "tall ships" – klassiska segelfartyg – som syftar till att främja internationell vänskap och ge unga människor träning i konsten att segla. Tävlingarna hålls årligen i europeiska vatten och består av två seglingssträckor på flera hundra nautiska mil, med en "cruise in company" mellan sträckorna. En viktig regel är att över hälften av besättningen på varje deltagande fartyg måste vara unga människor.

Tall Ships Races är populära evenemang med omkring tvåtusen unga trainees ombord och över hundra deltagande fartyg, inklusive några av de största segelfartyg som existerar. Tävlingarna har miljontals åskådare och lockar unga seglingsentusiaster från hela världen.

NIPÅ:s engagemang i The Tall Ships Races

NIPÅ finansierade i år fyra åländska ungdomars deltagande som trainees i The Tall Ships Races. De fick arbeta ombord på en båtarna under en av tävlingens delsträckor och öva sina färdigheter i segling tillsammans med ungdomar från hela världen.

Det har gett en unik möjlighet att segla ett klassiskt segelfartyg och knyta internationella kontakter.

Aktivitetsdag för ungdomar

I år genomfördes evenemanget The Tall Ships Races i Mariehamn den 24-27 juli. I samarbete med fritidsledarna på Åland och i Mariehamns stad anordnade NIPÅ en aktivitetsdag vid Mariebad för närmare tvåhundra internationella trainees samt åländska ungdomar.

Syftet var att bidra till möjligheten för ungdomarna att komma varandra närmare och kanske få vänner för livet.

Genom att delta i en femkamp tävlade deltagande trainees dessutom om tolv tredagarsspass till musikfestivalen Rockoff.

NIPÅ på festivalområdet

NIPÅ deltog som utställare på festivalområdet, i ett festaltält. Där kunde besökarna träffa institutets personal, även den tillträdande direktören var på plats, och få information om det nordiska samarbetet och se en konstutställning med målningar av fem elever från Godby högstadieskola samt ta en titt på de grönländska kajaker som några ålänningar fick chansen att bygga under förra året, med hjälp av en instruktör från NIPÅ:s grönländska systerorganisation NAPA.

6. NIPÅs engagemang

ACROSS

I det EU-finansierade projektet ACROSS samarbetar NIPÅ med Riksteatern, Stockholms musikpedagogiska institut och Ålands musikinstitut.

Projektets syfte är att ge boende i den svenska och åländska skärgården tillgång till fler musikutbildningar och kulturevenemang, digitalt. I projektet kommer ett tiotal öar i Sveriges och Ålands skärgård att digitalt kopplas samman med Riksteatern i Stockholm, Stockholms Musikpedagogiska Institut och Ålands Musikinstitut i Mariehamn.

Den teknik som projektet ska använda är nätverket Remote Norths immersiva NCDP-teknik. NCDP är speciellt utformat för behoven inom musikundervisning och scenkonst, där det inte bara handlar om att se och höra varandra, utan också om att kunna interagera och samarbeta på ett sätt som är anpassat för konstnärliga uttryck. Tekniken påminner om videokonferenssystem, men immersiva kommunikationstekniker handlar inte bara om att visa video och spela upp ljud i realtid, utan om att bygga en upplevelse av att faktiskt vara på plats.

Tekniken kan till exempel göra det möjligt för lärare att hålla i musikundervisning på distans, i realtid. Med vanliga mötesverktyg som Microsoft Teams är det inte möjligt, eftersom fördröjningen är för stor.

NIPÅ:s uppgift i projektet är att under projektperioden nå ut med produktioner av Riksteatern, till barn och unga samt vuxna på Åland, för att testa tekniken och utvärdera publikens upplevelser. Som en av projektägarna har NIPÅ en plats i styrgruppen.

EFS+ Innovativ kompetens med spets och bredd

Under våren genomförde Kulturbyrån tillsammans med NIPÅ en undersökning bland professionella konstutövare om deras villkor och behov utifrån sin yrkesverksamhets som konstnärer. Resultaten låg till grund för en EFS+ansökan som bifölls av EU:s sociala fond.

Målen med projektet är att förbättra förutsättningarna för yrkesverksamma konst- och kulturarbetare, skapa möjligheter så att fler kan ta steget ut och bli heltidsarbetande samt även hjälpa återväxten av unga konst- och kulturarbetare på Åland. Fokus kommer att ligga på kompetenshöjning inom sektorn.

NIPÅ:s direktör ingår i referensgruppen för projektet.

Konstrundan

NIPÅ sponsrade Konstrundan genom att upplåta sina lokaler till möten och materialutdelning samt förvaring. 2024 hade Konstrundan möte och pressträff i NIPÅ:s lokal för materialutdelning och information om årets konstrunda den 17 juni. Under sommaren fungerade NIPÅ som utlämningsställe av material för Konstrundans deltagare.

Infotillfälle för Konstrundan, 17 juni. Deltagarna i 2024 års konstrunda på Åland.

7. Generalsekreteraren och rådsdirektören på besök

I samband med Nordiska ministerrådets möten och Nordiska rådets utskottsmöten på Åland besökte Nordiska ministerrådets generalsekreterare Karen Elleman NIPÅ. Generalsekreteraren är högst ansvarig vid Nordiska ministerrådets sekretariat och tillsätter bland annat direktörerna vid de nordiska kulturinstituten. Det var ett efterlängtat och viktigt besök som betydde mycket för institutet.

Även Nordiska rådets rådsdirektör Kristina Háfoss var på plats och tog del av NIPÅ:s verksamhet och planering. Besöket var mycket uppskattat.

Institutets direktör Tasso Stafilidis var inbjuden till utskottet för kunskap och kultur där han höll en föreläsning om NIPÅ och institutets verksamhet, satsningar, behov och prioriteringar.

I samband med Nordiska rådets utskottsmöten hölls även andra nordiska samarbetsmöten och direktörerna Sabina Westerholm vid Nordens Hus på Island och Arne Flöjén vid NordForsk besökte också NIPÅ. Tidigare i augusti var även direktören vid det nordiska ministerrådets kontor i Litauen på besök, i samband med ReGeneration 2030 som är en ungdomsrörelse för hållbarhet i Norden och Östersjöregionen.

Sabina Westerholm och Tasso Stafilidis ▼

◀ Kristina Háfoss och Tasso Stafilidis
Karen Elleman och Tasso Stafilidis ▶

Arne Flöjén och Tasso Stafilidis ▼

8. Nordisk nytta

Den nordiska nyttan är tydlig i ett litet samhälle som Åland. NIPÅ sätter strålkastarljuset på de nordiska frågorna enbart genom institutets existens. NIPÅ har under året lyft de nordiska perspektiven i alla sammanhang där institutet representerats. Att nordiska konst- och kulturutövare bjuds in till Åland skapar nytta och mervärde, både för utövarna själva och för publiken på Åland.

Institutet stärker också de nordiska värderingarna genom att stå upp för dessa utifrån de fastställda samarbetsprogrammen. Det har främst handlat om demokrati-, jämställdhets-, jämlikhets- och hållbarhetsfrågorna.

Den nordiska nyttan har också handlat om att få de nordiska besökarna att känna sig välkomna och uppleva en samhörighet med ålänningarna. Samtidigt skapar den nordiska närvaron, genom Nordens institut, en nytta för ålänningarna och Åland. Detta beskrivs längre ner i texten.

Nordisk Kulturfond och Nordisk Kulturkontakt besökte NIPÅ i augusti. Konst- och kulturutövare hade bjudits in för att delta på informationsmöte och workshop inför de stundande ansökningstillfällena. Det visades stor uppskattning för att Nordisk Kulturfond och NKK var på plats för direktdialog med utövarna.

Nordisk Kulturkontakt på Åland, 13 augusti.

9. Åländsk nytta

NIPÅ har som ett självständigt nordiskt institut på Åland en unik möjlighet att bidra till utvecklingen av konst- och kulturlivet på Åland. Under det gångna året har satsningar gjorts på att nå både barn och unga i skolan men också blandade åldrar i olika offentliga evenemang. NIPÅ är till nytta för såväl det åländska kulturlivet som för ålänningarna. Dessutom är de flesta programaktiviteter kostnadsfria och därför tillgängliga för fler.

Institutet ska vara en angelägenhet för öarnas invånare och besökarna ska söka sig till NIPÅ. Detta arbete påbörjades på bred front under hösten men kräver fler insatser och arbetet kommer därför att fortsätta under kommande år. Förtroendet är inget NIPÅ kan avnjuta på livstid, utan måste förtjänas varje gång institutet vänder sig till allmänheten. Det förtroendeskapande arbetet intensifierades i förhållande till konst- och kulturutövarna under hösten och kommer även att fortsätta löpande de kommande åren.

NIPÅ skapar möjligheter och även arbetstillfällen genom att förmedla uppdrag till de åländska kulturutövarna. Institutet kan också verka som en obunden part för att stabilisera strukturer som i dag är bristfälliga på Åland. Genom de nordiska insatserna och programmålen kan åländska konst- och kulturintressen berikas och utvecklas. Och genom samverkan med Ålands landskapsregering och kulturliv kan NIPÅ bidra med ytterligare kunskap och kompetens.

Verk av Marie Laaksonen,
Berit Olanders och
Gun Nordstrand.

10. Kommunikation och media

NIPÅ har under året anlitat April Kommunikation och marknadsföringsbyrå Spraka (anlitades januari – november 2024) för de kommunikationstjänster institutet varit i behov av.

Kommunikationsbyrån fick i uppgift att skapa en ny hemsida för nipå.ax. Sidan blev klar i maj 2024 och administrerades av både April och Spraka. Sociala medierna återanslöt och började användas så snart tillgången till dem gavs. Både webb och sociala medier har en potential att öka antalet följare och läsare.

Synligheten i de åländska medierna har varit stor under året och i princip alla institutets aktiviteter och program har exponerats i medier genom artiklar och intervjuer. Annonser har köpts i dagstidningar, radio och i sociala medier.

Beslut fattades om att rekrytera en kommunikatör på 30-50% i samband med rekryteringen av den nya tjänsten för Info Norden, som NIPÅ tar över vid årsskiftet. Rekryteringen slutfördes innan jul och Elise Åkerblom anställdes som ny kommunikatör på NIPÅ och projektmedarbetare för Info Norden, från och med den 1 januari 2025.

11. Styrning och kontroll av verksamheten

Nordiska ministerrådet styr institutets verksamhet genom att fastställa beviljningsbrev och genom styrdokument i form av exempelvis ministerrådets vision och olika samarbetsprogram. Ministerrådets generalsekreterare fattar organisatoriska beslut om regerverket i institutionshandboken och exempelvis om vem som anställs som direktör. Direktören har sedan den exekutiva makten och det operativa ansvaret för institutet.

Nordiska ministerrådet tillsätter institutets styrelse, genom medlemsländernas regeringar och departement/ministerier. Styrelsen är ett rådgivande organ med uppgift att bevaka och ge råd till verksamheten utifrån ministerrådets prioriteringar. Styrelsens mandatperiod är 3-årig. Den nordiska representationen i styrelsen är för närvarande: Danmark, Norge, Sverige, Grönland och Åland. Ett fysiskt möte hölls i maj, då även den nya direktören medverka digitalt och ytterligare ett fysiskt möte hölls i november i Svensk Scenkonsts lokaler i Stockholm.

Tjänsten för löpande ekonomisk administration samt löner och bokföring har köpts in av Företagsbyrå på Åland, som även upprättat bokslutet.

Revisionen av institutets räkenskaper och verksamhet, ska enligt det samnordiska revisionsreglementet som fastställts av de nordiska ländernas riksrevisioner, oberoende av Nordiska ministerrådet. I likhet med 2023 har landskapsrevisorn, med hänvisning till

hög arbetsbelastning, inte kunnat åta sig revisionen och uppmanat NIPÅ att kontakta revisionsfirman BDO även i år. Revisor Anton Axberg, CGR, vid revisions-firman BDO, har tillfrågats och därefter utsetts att även i år genomföra revisionen. Det behöver redas ut om revisionskostnaderna borde belasta landskapsregeringen då de ska stå för revisionen och inte bekostas av institutets knappa medel.

Ny inventarielista för institutet har inte upprättats sedan förra året. Personalhandboken genomgår en översyn och kommer att uppdateras under nästa år. Policydokument och uppförandekoder kommer också att inventeras och ses över under nästa år.

Styrelsen i samband med styrelsemötet den 19 november 2024, tillsammans med direktören för Finlandsinstitutet i Stockholm.

12. Risker

Som liten institution finns en hel del risker som beror på de begränsningar som finns i institutionens storlek. Sårbarheten för verksamheten är exempelvis stor vid sjukfrånvaro, då det inte finns andra kollegor som kan utföra uppgifterna fullt ut. Utifrån gällande arbetsmarknadsregler så står arbetsgivaren för 100% av lönen de tre första sjukmånaderna per år, vilket även försvårar möjligheten till att snabbt sätta in en vikarie.

De löpande risker som går att identifiera på NIPÅ handlar om mängden av administration i förhållande till institutets publika och konstnärsnära verksamhet. Detta begränsar i viss mån även möjligheterna till att söka externa medel för att utöka verksamheten.

En särskild riskfaktor utifrån åländska förhållanden är att Åland idag saknar infrastruktur för professionell scenkonst och orkestermusik. Åland är den enda av de åtta nordiska samarbetsländerna/-regionerna som inte har en kontinuerlig verksamhet inom scenkonst och musik i form av en institutions-teater och orkester. Detta medför att anställningsmöjligheter inte finns på Åland. Konsekvensen är att yrkesverksamma professionella utövare måste söka sig utanför Åland för att få inkomster eller ägna sig åt annat arbete för att få sin inkomst. Detta försvårar möjligheterna för NIPÅ att få ut yrkesverksamma konst- och kulturutövare till de nordiska länderna, då det oftast saknas basala förutsättningar som exempelvis färdiga produktioner och faktablad, så kallade utbudsblad, för dessa. NIPÅ har en potentiell möjlighet att utifrån sin position stödja utövarna men för närvarande är resurserna för detta är begränsade.

NIPÅ:s kulturmingel med konst- och kulturutövare på Åland, på Ålands konstmuseum.

13. Framtidsutsikter

NIPÅ:s planerade verksamhet på kort och lång sikt:

- På kort sikt fortsätter NIPÅ utveckla utställningsverksamheten med målet att skapa kurerade utställningar. Hela året 2025 är bokad med såväl åländska som övriga nordiska konstnärer.
- Möjligheten för konstutövare på Åland och från de nordiska länderna att låna ett skrivbord för administrativt- och/eller skrivarbete kommer att följas upp och utvecklas, vid behov.
- Samarbeten ska systematiseras för de konstutövare som vill samverka med NIPÅ för nordiskt kulturutbyte. Två ansökningstillfällen per år skapas och löpande dialog med utövarna däremellan.
- NIPÅ planerar att systematisera och hålla i ansökningsverkstäder så att fler åländska utövare söker medel från KKN, Nordisk Kulturfond och de bilaterala fonderna.
- NIPÅ kommer under 2025 att skapa en Ung referensgrupp med ungdomar i högstadiet och gymnasiet. Ungdomarna kommer att bli arvoderade. Eventuellt kommer även en referensgrupp för yngre barn att skapas men den kommer antagligen att ske inom ramen för skolan.
- Glädjande nog medverkar båda direktörerna från NKK och NIPÅ i planeringsarbetet för Kulturforum som kommer att hållas i Helsingfors under våren i samband med det nordiska ordförandeskapet som innehas av Finland och Åland tillsammans. Dialogen från kulturministeriet i Helsingfors påbörjades redan under slutet av hösten 2024.
- Arbetet med att strukturera och systematisera institutets verksamhet och arbetsmetoder kommer att påbörjas under hösten.
- Info Norden – uppdraget tas över vid årsskiftet och implementeras som en verksamhet på NIPÅ. Gränshindersfrågorna blir en del av NIPÅ:s ansvarsområde.
- Att bättre ta tillvara styrelsens och styrelseledamöternas kompetenser för verksamhetens bästa.
- Arbetet med den långsiktiga planeringen är påbörjad och riktar in sig på två områden, utöver uppdragen i beviljningsbrevet. Dessa områden är strukturella och handlar om:
 - hur NIPÅ kan bidra till det åländska kulturlivet för att få fler åländska konstnärer till de övriga nordiska länderna.
 - hur NIPÅ kan bidra för att skapa en bättre kulturell infrastruktur på Åland så att fler nordiska konst- och kulturutövare kan komma till Åland.
- Fortsatt dialog med kulturministern och landskapsregeringen på Åland för den långsiktiga planeringen 2028 och framtida möjligheter för att genom institutet stärka den åländska kulturella infrastrukturen.

Det nordiska arbetet och kulturutbytet kräver en bättre infrastruktur för konsten och kulturen på Åland, det gagnar det nordiska samarbetet. Exempel på detta finns tydligt från Färöarna, Grönland och Island. Dialog med landskapsregeringen är initierad om möjligheterna till att utveckla NIPÅ:s verksamhet i ett Nordens hus på Åland. När det finns konkreta förslag att presentera kommer dessa att läggas fram för Nordiska ministerrådet. Möjligheterna för utveckling är många och utveckling krävs för att uppnå ministerrådets mål och visioner, även på Åland.

Utställningar på NIPÅ 2025:

2 februari – 7 mars Niclas Zander, SV

Utställningen Bortom horisonten. Abstrakta målningar med temat horisonter i akryl.

Vernissage den 2 februari kl. 14:00-16:00

10 mars – 11 april Sofia Carlsson, SV/FI

Konststuderande på Bildkonstakademin i Helsingfors med utställning som speglar det bildspråk som finns runt Östersjön i bland annat hantverk.

17 april – 6 juni Kjell Ekström, ÅL

Nya akvareller i en serie inspirerad av Carina Karlssons dikter "Blått avlägset nära".

14 juni – 25 juli Martin Severinson, SV

Utställning med fokus på konstnärens närvarande och stämningsfulla ansiktsporträtt i tusch och pastell.

4 – 29 augusti Annica Andersson och Minna Öberg, ÅL

Konstlitteraturprojekt inspirerat av Liv Wentzels bok "Neptunihusets hemlighet" som kom ut i år.

5 september – 3 oktober Christer Fagerholm, ÅL

Skulpturer i sten från olika delar av världen. Deltar med utställningen i Konstrundan 2025.

7 oktober – 7 november Maj och Ralph Branders, ÅL

Keramik och oljemålningar i samutställning.

10 november – 12 december Sara Blomkvist, ÅL

Unfinished business – fotokonst

15 december 2025 – 30 januari 2026 Fredrik Eriksson, ÅL

Träskulptur på temat knivar och svärd.

Planerat program 2025:

Nordens dag den 20 mars

Aktivitetsdag i samverkan med Lagtinget och landskapsregeringen på Åland. Gränshindersfrågor, utfrågning av ministrar, kulturinslag och engagemang från allmänheten.

D.A.C.E

I mars kommer Dans och performanskollektivet D.A.C.E till Åland för att knyta kontakter inför hösten workshop och framträdanden. Det blir både nordiska och Sydeuropeiska kulturutövare som kommer att medverka.

The Days Project

Utbyte och samverkan med koreografen och dansaren Maria Nurmela med dansföreställning och workshop för äldre och för ungdomar. Programmet kommer genomföras under maj månad med målet att få äldre och unga att mötas genom dansen.

9 augusti – 10 okt Efti Papadopoulou Georlin, SV

Ikoner, i samarbete med Mariehamns församling. Utställningen äger rum i S:t Görans kyrka i Mariehamn

Sommarteater

Blåvingar av Gertrud Larsson, gästspelar i två veckor under augusti. Vecka 37 och 38.

Berättarfestival på Åland den 3-9 november

Ålands först berättarfestival är grundad och genomförs för första gången i november 2025. NIPÅ är en av arrangörerna.

Berit Olanders utställning på NIPÅ, bilden är tagen utifrån.

14. Ekonomisk redogörelse

Nordiska ministerrådets basbeviljning uppgick till 407 600 Euro (jämfört med 407 000 Euro 2023). Projektmedel från Nordiska ministerrådet uppgick till 46 219 Euro (jämfört med 33 054 Euro 2023). Institutionsanslaget från Ålands landskapsregering uppgick till 112 000 Euro och tillsammans med bidraget för Kulturkraft betalade landskapsregeringen ut 137 000 under året (jämfört med 149 500 Euro 2023). Här finns en fördröjd utbetalning eftersom bidraget för Kulturkraft är baserat på läsår och utbetalas efter genomförd redovisning. Tillsammans med övriga externa projektmedel uppgick årets intäkter till 591 821,16 Euro (jämfört med 604 980,29 Euro 2023).

Kostnaderna är uppdelade i två huvudsakliga poster. Personalkostnader som även innehåller arvoderade konstutövare som inte fakturerat utan får ut lön från NIPÅ, uppgick till 213 762 Euro (jämfört med 254 938 Euro 2023). Den andra samlade posten är institutionens driftskostnader och alla köpta tjänster som främst handlat inköp av föreställningar och stöd till kulturverksamheter samt inköp av kommunikations och IT-tjänster, till en kostnad av 329 258 Euro (jämfört med 301 148 Euro 2023). Tillsammans med de övriga kostnaderna uppgick årets kostnader till 543 121 Euro (jämfört med 556 087 Euro 2023).

Med anledning av personalvakanser, i samband med rekrytering av ny direktör under första halvåret och en längre sjukskrivning under andra halvåret, redovisar NIPÅ ett positivt resultat med ett överskott på 48 700 Euro (jämfört med 48 892 Euro 2023).

Med facit i hand borde vikariat av programproducenter ha tillsatts så att inköpen av produktioner och stödet för nordiskt kulturutbyte inte hade minskat. Men under verksamhetens gång fanns en del osäkra punkter som inte gick att förutse. En sådan är när exempelvis en sjukskrivning förlängs månadsvis. Då har prioriteringen varit att inte riskera institutets finanser, i ett osäkert läge och utifrån rådande avtal där arbetsgivaren står för hela sjuklönen i tre månader. Detta är villkor som skiljer sig mellan de nordiska länderna och viktiga att känna till i det nordiska samarbetet, då dessa kan medföra konsekvenser i likhet med vad som redovisats.

Planen är att det positiva resultatet ska stärka verksamheten och överskottet ska huvudsakligen finansiera nordiskt kulturutbyte, så att institutets arbete inom de tre fastställda insatsområdena kan stärkas.

15. Bokslut

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING	NOT	BUDGET 2024	UTFALL 2024	UTFALL 2023
INTÄKTER				
Nordiska Ministerrådets ordinarie budget		407 600,00	407 600,00	407 000,00
Nationella bidrag		162 000,00	137 000,00	149 500,00
Övriga intäkter		5 215,45		
Finansiella intäkter		0,00	1,32	4,06
Projektmedel från Nordiska Ministerrådet		46 946,00	46 219,84	33 054,88
Andra externa projektmedel		4 200,00	1 000,00	15 421,35
Intäkter totalt		625 961,45	591 821,16	604 980,29
KOSTNADER				
Personalkostnader	1	-240 456,01	-213 762,24	-235 027,06
Varor och tjänster	2	-184 492,97	-329 258,98	-321 024,29
- Varav kostnader för verksamhetsområden	3		387 120,68	321 568,84
Bidrag till externa projekt		0,00	0,00	0,00
Övriga kostnader		0,00	-99,84	-36,11
Kostnader totalt		-424 948,98	-543 121,06	-556 087,46
Räkenskapsperiodens överskott/underskott		201 012,47	48 700,10	48 892,83

Balansräkning

BALANSRÄKNING	2024-12-31		2023-12-31	
AKTIVA				
RÖRLIGA AKTIVA				
Kortfristiga fordringar				
Kontofordringar m m	0,00		0,00	
Projektfordringar	0,00		0,00	
Resultatregleringar	206,23		15 261,62	
Kortfristiga fordringar		206,23		15 261,62
Bank				
Ålandsbanken Abp	195 453,71		140 314,43	
Bank		195 453,71		140 314,43
RÖRLIGA AKTIVA		195 659,94		155 576,05
AKTIVA TOTALT		195 659,94		155 576,05

BALANSRÄKNING	2024-12-31		2023-12-31	
PASSIVA				
FRÄMMANDE KAPITAL				
Kortfristigt främmande kapital				
Kontoskulder m m	11 719,05		13 903,33	
Projektförskott				
Projektförbindelser	0,00		0,00	
Resultatregleringar	25 877,84		32 309,77	
Kortfristigt främmande kapital		37 596,89		46 213,10
EGET KAPITAL				
Överskott/underskott fr tidigare räkenskapsperiod	109 362,95		60 470,12	
Räkenskapsperiodens över/underskott	48 700,10		48 892,83	
EGET KAPITAL		158 063,05		109 362,95
PASSIVA TOTALT		195 659,94		155 576,05

Noter

Kommentarer till Nordens Instituts bokslut 2024

Nordens Instituts bokslut för år 2024 är upprättat enligt den modifierade bokföringsprincipen. Den modifierade räkenskapsprincipen antogs av Nordiska Ministerrådet i oktober 2001 och började gälla från och med den 01.01.2002.

1. PERSONALKOSTNADER	2024	2023
Löner, ersättningar & förmåner	157 854,35	206 562,32
Styrelsearvoden	4 936,73	3 465,00
Semesterersättningar	13 918,61	10 585,99
Lönekostnader egna projekt	-5 270,00	-28 169,77
Löner och arvoden totalt	171 439,69	192 443,54
Pensionskostnader	30 951,54	29 166,38
Obligatoriska försäkringarskostnader	3 378,78	5 159,16
Företagshälsovård	4 812,84	4 644,91
Övriga lönebikostnader	4 083,60	6 369,17
Lönekostnader egna projekt	-904,21	-2 756,10
Övriga personalkostnader	42 322,55	42 583,52
Personalkostnader totalt	213 762,24	235 027,06
Genomsnittligt antal anställda	2,43	2,75
2. VAROR OCH TJÄNSTER	2024	2023
Köpta tjänster	6 057,89	5 257,23
Hyra av lokaler	59 127,08	55 090,77
Lokalkostnader (städning, renhållning, el, skötsel)	10 781,69	8 930,71
IT-kostnader	12 047,01	9 628,88
Anskaffning maskiner och inventarier	2 924,59	5 002,19
Resekostnader	32 250,44	36 957,90
Mötes- och representationskostnader	3 614,82	1 757,63
Annons- och marknadsföringskostnader	25 372,18	2 683,43
Konsult- och ekonomiförvaltningstjänster	13 929,80	28 519,95
Tidningar	2 705,04	862,76
Telefon- och dataöverföringskostnader	5 483,71	2 122,80
Övriga förvaltningskostnader	4 909,16	6 935,21
Kostnader ersatta av Ålands landskapsregering	0,00	0,00
Kostnader för egna projekt	150 055,57	157 274,83
Varor och tjänster totalt	329 258,98	321 024,29

3. EGNA PROJEKT	2024	2023
Verksamhetsområde 1 Ett grönt nordiskt kulturliv		
Administration	61 126,55	56 936,74
Projektaktiviteter	25 301,58	25 379,24
Verksamhetsområde 1	86 428,13	82 315,98
Verksamhetsområde 2 En konkurrenskraftig nordisk kultursektor		
Administration	96 976,58	59 436,69
Projektaktiviteter	33 302,45	43 987,82
Verksamhetsområde 2	130 279,03	103 424,51
Verksamhetsområde 3 Ett tillgängligt, inkluderande och jämställt kulturliv i Norden		
Administration	59 306,49	47 920,58
Projektaktiviteter	111 107,03	87 907,77
Verksamhetsområde 3	170 413,52	135 828,35
Administrationsutgifter verksamhetsområden	217 409,62	164 294,01
Projektaktiviteter	169 711,06	157 274,83

16. Ledningens godkännande

Direktören som utgör institutets verkställande ledning, har genom årsredovisningen redogjort för den verksamhet som Nordens institut på Åland bedrivit under verksamhetsåret 2024. Årsredovisningen ger en korrekt bild av institutets ekonomiska ställning samt beskrivning av verksamheten.

Årsredovisningen avlämnas härmed tillsammans med revisionsberättelsen och överlämnas till Nordiska ministerrådets generalsekreterare och till institutets styrelse, i enlighet med gällande finansiella regler och utarbetade föreskrifter.

Mariehamn, Åland den 14 februari 2025

Tasso Stafilidis, direktör för Nordens institut på Åland

17. Revisionsberättelse och revisorns underskrift

Tel. +358-20-743 2920
www.bdo.fi

Porkkalagatan 3
FI-00180 Helsingfors

REVISIONSBERÄTTELSE

Till direktören för Nordens Institut på Åland

Jag har granskat Nordens Institut på Ålands räkenskaper för räkenskapsåret 1.1-31.12.2024. Räkenskaperna omfattar årsrapport, balansräkning, resultaträkning och noter. Räkenskaperna ska uppgöras i enlighet med Nordiska ministerrådets ekonomireglemente och mallar.

Ledningens ansvar för årsredovisningen

Ledningen ansvarar för upprättande av en årsredovisning som ger en rättvisande bild av den ekonomiska verksamheten i överensstämmelse med Nordiska ministerrådets ekonomireglemente och handbok. Detta innefattar att utarbeta, implementera och upprätthålla interna kontroller som har relevans för arbetet med att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild av den ekonomiska verksamheten utan några väsentliga fel eller brister, oavsett om dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Revisorns ansvar för revisionen

Jag har utfört min revision i överensstämmelse med det internordiska revisionsreglementet och i enlighet med principer som baserar sig på revisionsstandarderna ISSAI 100 (Fundamental Principles of Public-Sector Auditing) och ISSAI 200 (Fundamental Principles of Financial Auditing).

En revision innefattar granskningsåtgärder i syfte att inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis för de belopp och händelser som anförs i räkenskaperna. Revisorn bedömer vilka granskningar som är nödvändiga och gör specifikt en bedömning av risken för väsentliga felaktigheter i räkenskaperna, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Syftet är att utföra granskningsåtgärder som är lämpliga i sammanhanget. Däremot syftar granskningsåtgärderna inte till ett uttalande om effektiviteten i institutionens interna kontroll. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och ledningens tillämpning av dessa, att bedöma om ledningens redovisningsmässiga uppskattningar är rimliga samt att utvärdera den samlade informationen i räkenskaperna. Revisionen innefattar dessutom en bedömning av huruvida verksamheten tillämpar rutiner och interna kontroller som styrker att de dispositioner som anförs i den finansiella redovisningen är i överensstämmelse med lagar och förordningar samt med ingångna avtal och allmän praxis. Jag anser att min revision ger en rimlig grund för mitt uttalande.

Tillämpad redovisningsprincip

Nordens Institut på Åland tillämpar en modifierad redovisningsprincip i enlighet med det internordiska reglementet.

Revisionsuttalande

Enligt min uppfattning ger räkenskaperna en rättvisande bild av Nordens Institut på Ålands ekonomiska ställning samt av resultatet av dess verksamhet för räkenskapsåret 1.1-31.12.2024.

Mariehamn den 14 februari 2025

Anton Axberg
CGR

